

- Kirjastoapuraha 932 kirjailijalle ja kääntäjälle – tietokirjallisuuden osuus summasta vain 10 prosenttia
- Anne Salomaa Sanaston toiminnanjohtajaksi

Politiikkaohjelman valmistelu etenee

Suomen tietokirjailijat ry:n politiikkatyöryhmä on aloittanut toimintansa. Ryhmään kuuluvat puheenjohtajana Markku Löytönen sekä jäseninä Pirjo Hiidenmaa, Juhani Lokki ja Helena Ruuska. Työskentelyyn osallistuvat myös toiminnanjohtaja Jukka-Pekka Pietiäinen sekä sihteerinä tiedottaja Katri Maasalo. Lakimies Anne Salomaa toimi sihteerinä ennen siirtymistään Sanaston toiminnanjohtajaksi.

Jäsentiedotteessa 2/2010 luvattiin, että nyt ilmestyvässä tiedotteessa olisi tietopaketti yhdistyksen politiikkaohjelman tavoitteista. "Saamme sellaisen valmiiksi syyskesällä", Markku Löytönen kertoo. Hänen mukaansa pohjatyö on vienyt aikaa enemmän kuin ennakoitiin ja se halutaan tehdä huolellisesti.

"Yhdistyksen lakimies on kerännyt historiatietoa ja koonnut juridisia perusteluja kirjastoapuraha- ja lainauskorvausjärjestelmien muuttamiseksi. Olemme hankkineet pohjoismaista vertailutietoa. Lisäksi olemme keskustelleet asiantuntijoiden kanssa siitä, miten saisimme viestimme perille", Löytönen kertoo.

Työryhmän kokouksessa 24. toukokuuta toimitusjohtaja Markus Leikola oli kertomassa sosiaalisen median merkityksestä, Helsingin Sanomien politiikan toimittaja Miska Rantanen median toimintalogiikasta ja markkinointitoimisto Ezpan luova johtaja Markku Vierula markkinoinnista. Kaikki kolme ovat yhdistyksen jäseniä.

"Yhdistyksessä on monia viestinnän ja monen muun alan ammattilaisia. Toivomme saavamme jäsenistön aktiivisesti mukaan yhteisten tavoitteiden hyväksi", Löytönen tähdentää. Yksi esimerkki tästä on se, että kansanedustaja Erkki Pulliainen (vihr) on tehnyt sekä kirjastoapurahan että lainauskorvauksesta kirjallisen kysymyksen eduskunnassa.

Erkki Pulliainen on koonnut eri puoleista mukaan 15 allekirjoittajaa. Mukana ovat muun muassa yhdis-

tyksen jäsenet Päivi Lipponen (sdp) ja Erkki Tuomioja (sdp). "On mielenkiintoista nähdä miten opetus- ja kulttuuriministeri vastaavat", Markku Löytönen sanoo.

Syksyllä 2010 järjestetään aluetilaisuuksien sarja, johon osallistuvat Markku Löytösen lisäksi yhdistyksen puheenjohtaja, toiminnanjohtaja ja lakimies. Syksyn aikana ilmestyy kaksi tietokirjailijoiden asemaa kuvaavaa teosta. Maaria Lingon selvitys *Tietokirjallisuus ja tietokirjailijat julkisuudessa* jaetaan kaikille jäsenille. Risto Niku julkaisee teoksen *Suomalaisia tietokirjailijoita 2*, joka on jatkoa kiitetylle, vuonna 2008 julkaistulle kirjalle.

"Kaavailemme myös opetus- ja kulttuuriministerin kyselytuntia, jollainen on tavoitteena järjestää yhdistyksen syyskokouksen aikaan marraskuussa", Markku Löytönen jatkaa. "Lisäksi Kansanvalistusseuran kanssa ideoimme sivistyksen vaalikonetta, joka otettaisiin käyttöön eduskuntavaalien alla keväällä 2011."

Kevään apurahat 134 tietokirjailijalle

Kevään apurahat 2010 on jaettu 134 tietokirjailijalle. Myönnettyjen apurahojen yhteissumma on 590 800 euroa. Hallitus teki päätöksen saajista kokouksessaan 27. toukokuuta.

Puolivuotisia apurahoja jaettiin 38 tietokirjailijalle. Lasten- ja nuorten tietokirjojen kirjoittamiseen sai apurahan 23 hakijaa, esikoistietokirjaan 40 ja tietokirjakritiikin kirjoittamiseen 33 hakijaa.

Apurahan saajat sivuilla 6-7.

Mikä on tietokirjallisuuden asema? Pääseekö sinne junalla?

Suomen tietokirjailijat ry edistää jäsentensä asemaa, pyrkii parantamaan kirjailijoiden asemaa sopimusneuvotteluissa ja jakaa Kopiosto-korvauksia apurahoina ja palkintoina tietokirjailijoille. Näiden suorien jäsenpalvelujen lisäksi yhdistys edistää tietokirjallisuuden asemaa.

Mikä se sellainen asema on? Kerrataanpa.

- Tietokirjallisuutta on 80 % Suomessa ilmestyvästä kirjallisuudesta. Vuosittain ilmestyy noin 10 000 uutta kirjaa. Näistä 8 000 on tietokirjoja.
- Kirjastoihin hankitaan kirjoja 25–30 miljoonalla eurolla. Tästä summasta puolet on tietokirjoja.
- Kirjoja lainataan kirjastoista vaikka kuinka paljon, ja siitäkkin on puolet tietokirjoja.

Tähän asti kaikki on ollut tietokirjallisuuden hehkutusta. Asema on siis hyvä – kirjoittajien, lainaajien ja lukijoiden mielestä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tulkitsee tilannetta kuitenkin toisin. Sen mielestä kirjallisuuden julkinen tuki kuuluu kaunokirjallisuudelle: 90 % tuesta maksetaan kaunokirjallisuudelle, 10 % tietokirjallisuudelle. Tämä koskee ns. kirjastoapurahoja. Tietokirjallisuus on luonteensa vuoksi usein pienileikkistä. Suurin osa kirjoista ei ole, eikä voikaan olla, suuria myyntimenestyksiä. Mutta kaikkea tarvitaan: tietoa ja oppia on saatava harvinaisistakin asioista ja suppeillekin ryhmille.

Haluamme muutosta julkiseen tukeen. Koko tukisumma pitää saada suuremmaksi ja eri teoslajien pitää olla tasa-arvoisia.

PS. Jäsentiedotteessa 2/2010, yhdistyksen verkkosivuilla ja Suomen Kuvalehdessä (16 ja 17/2010) on kerrottu WSOYpron oppikirjasopimukseen liittyvistä käytänteistä. Välillä ikävänäkyisenä käyneestä keskustelusta on ollut se hyöty, että WSOYprossa on tarkistettu, että jatkossa kustannussopimukset tehdään talon omien sisäisten ohjeiden, hyvien käytäntöjen mukaisesti. Olemme myös käyneet 20. toukokuuta rakentavan keskustelun WSOYpron kustannussopimusmallista ja yleisistä sopimusehdoista kustannusjohtajien Hannele Mattilan ja Mika Silvennoisen kanssa. Sopimusmalleihin on tullut useita selventäviä kohtia ja parannuksia.

Lainauskorvausta pitää maksaa kaikista kirjastoista. Nyt opetus- ja tutkimuskirjastot ovat ulkopuolella.

Olisi hienoa, jos seuraava eduskunta saisi lopultakin parannuksen tähän. Jostain syystä asia ei ole edennyt, vaikka se on ollut tiedossa jo vuosikymmenet.

Kyse ei ole vain tietokirjailijoiden penosista vaan paljon laajemmasta: sivistyksen ja kulttuurin laajasta pohjasta, tiedon luotettavuudesta, esitystavoista, koulun ja opetuksen tasosta, omien kieltemme tulevaisuudesta.

Tapasin jokin aika sitten tuttavani. Hän iloitsi siitä, että oli saanut kirjansa valmiiksi ja kustantaja oli lupautunut ottamaan sen syksyn ohjelmaan. Maltoin onnitella mutta – edunvalvontaan tottuneena – kysyin, oliko hänellä jo sopimus ja oliko sopimus kohtuullinen. "Ei sillä ole minulle merkitystä. Tämähän on tällainen harrastus, muun työn ohessa tehty. En tee tätä rahan vuoksi." Entäpä jos kirjailijakollegasi tekisi? Yhteisten periaatteiden noudattaminen ei haittaa ketään, mutta niiden väheksyminen voi heikentää niiden asemaa, joille kirjoittaminen on muutakin kuin mukava vapaa-ajan puuha. Ei siis voi olla haitaksi, että kirjailija pyrkii reiluun jakoon kustantajan ja tekijän välillä. Jos ei välitä tekijänpalkkiosta, ne voi lahjoittaa muille, vaikka omalle kustantajalleen – jos katsoo, että sillä on oikeus enempiäkin kuin 80 prosenttiin.

Pirjo Hiidenmaa
puheenjohtaja

Uusia jäseniä hyväksyttiin 31

Suomen tietokirjailijat ry:n hallitus hyväksyi kokouksessaan 27. toukokuuta yhdistyksen jäseniksi seuraavat 31 hakijaa. Yhdistyksessä on nyt 2 543 jäsentä.

Sami Alatupa, FM, lehtori (Helsinki)
Henriikka Byckling, FM (Tampere)
Olli Hakala, VTM, opettaja (Helsinki)
Leena Hietanen, toimittaja (Tallinna)
Marja-Liisa Honkasalo, tutkija (Siuntio)
Riitta Hyppänen, FM, yrittäjä (Espoo)
Eero Hyvönen, myyntikonsultti (Vantaa)
Marja-Leena Hänninen, FT, tutkija (Helsinki)
Heikki Jäntti, lehtori (Helsinki)
Santosh Kalwar, nuorempi tutkija (Lappeenranta)
Anja Kauranne, TM (Espoo)
Juha Kreis, lehtori (Akaa)
Ilkka Levä, FT, dosentti (Helsinki)
Sture Lindblom, FM historielärare (Ekenäs)
Mikko Mäntysaari, professori (Laukaa)
Pekka Niemelä, professori (Turku)
Erkki Nordberg, FM, eversti evp. (Helsinki)
Mikko Ojanen, opettaja, yritysvalmentaja (Jyväskylä)
Vesa Partanen, KTT (Turku)
Aili Pelttari, FM (Pudasjärvi)
Kari-Matti Piilahti, FT, tutkija (Helsinki)
Ritva Ranta, kehittämisasiantuntija (Turku)
Tora Renlund, FK, ämneslärare (Espoo)
Mikko Ruohonen, KTT professori (Salo)
Antti Räsänen, TT, KM, professori (Espoo)
Seija Sihvola, FT, MMM, fysioterapeutti (Espoo)
Minna Taam-Ukkonen, TtM, opetuskoordinaattori (Kuopio)
Hannele Törrönen, psykologi (Helsinki)
Mari Vares, FT, tutkija (Tampere)
Veikko Vilmi, YTT, KT, dosentti (Kuopio)
Mauri Åhlberg, professori (Helsinki)

Tiedonjulkistamisen elämäntyöpalkinto Panu Kailalle

Tiedonjulkistamisen elämäntyöpalkinto on myönnetty arkkitehti Panu Kailalle rakennuskulttuurin ja siihen liittyvän taitotiedon alalla tehdystä elämäntyöstä. Suomen tietokirjailijat ry:n jäsenistä tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon saivat myös filosofian kandidaatti Seppo Vuokko, professori Sirkka-Liisa Kivelä, professori (emeritus) Ismo Lindell, professori Pertti Mustajoki, professori Matti Hannuksela, toimittaja Jake Nyman sekä filosofian tohtori Mikko Ylikangas.

Opetusministeriö myöntää tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan esityksestä. Palkinnon luovutti opetusministeri Henna Virkkunen 28. huhtikuuta. Palkinnot ovat suuruudeltaan 10 000 euroa.

Arkkitehti Panu Kaila (s. 1939) on tehnyt mittavan ja ansiokkaan uran rakennuskulttuurin ja siihen liittyvän taitotiedon tutkijana, opettajana sekä tuotteliana ja taitavana kirjoittajana. Hänet tunnetaan erityisesti rakennusten restauroinnin ja konservoinnin perinteitä vaalivana osaajana ja pidettynä esiintyjänä. Arkkitehti Kaila on myös kansainvälisesti tunnettu puuarkkitehtuurin ja konservoinnin asiantuntija ja auktoriteetti.

Väinö Voionmaa -palkinto Lemminki historiateokselle

Filosofian maisteri Anu Talkan toimittama teos *Pitäjä ison kiven takana – Lemminki historia* on saanut Väinö Voionmaa -palkinnon parhaasta vuosina 2006–2009 julkaistusta paikallishistoriallisesta tutkimuksesta. Palkinto jaettiin arkistopäivillä Jyväskylässä 18. toukokuuta.

Palkintoa rahoittavat Suomen tietokirjailijat ry ja Suomen Kotiseutuliitto.

Palkinto on suuruudeltaan tuhat euroa ja se jaettiin nyt neljättä kertaa.

Kirjastoapuraha 932 kirjailijalle ja kääntäjälle

Tietokirjallisuuden osuus summasta vain 10 prosenttia

Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahalautakunta on myöntänyt lähes 2 891 000 euroa kirjastoapurahoina ja -avustuksina 932 kirjailijalle ja kääntäjälle. Apurahat on tarkoitettu kirjailijoiden ja kääntäjien luovaan työskentelyyn. Avustuksia myönnetään taloudellisin tai sosiaalisin perustein.

Yksittäisten apurahojen suuruus vaihtelee 500 eurosta 14 500 euroon. Hakemuksia lähetettiin 1 386, joista kaunokirjallisuuden alaan kuuluvia 1 021 ja tietokirjallisuuden alaan kuuluvia 365.

Apurahoihin ja avustuksiin varustusta määrärahasta 90 prosenttia myönnetään kaunokirjallisuudelle ja 10 prosenttia tietokirjallisuudelle. Kääntäjille on kummassakin ryhmässä 16 prosentin kiintiö. Apuraha ei myönnetä tieteellisten tutkimusten eikä oppikirjojen tekijöille.

Kirjastoapurahajärjestelmä luotiin 1960-luvun alussa. Sen nojalla jaetaan kirjailijoille ja kääntäjille apurahoja, koska heidän teoksiaan on maksutta lainattavissa ja luettavissa yleisissä kirjastoissa. Kirjastoapurahojen ja -avustusten määräraha on sidottu yleisten kirjastojen edellisen vuoden kirjahankintoihin ja se on suuruudeltaan 10 prosenttia kokonaissummasta. Apurahat ja avustukset myönnetään hakemuksesta ja ne ovat harkinnanvaraisia eivätkä perustu esimerkiksi lainausmääriin.

Vuoden 2010 apurahat ja avustukset jakautuivat seuraavasti:

Apurahoina luovaa kirjallista työtä suorittaville kirjailijoille 2 076 000 euroa (kaunokirjallisuus) ja 227 062 euroa (tietokirjallisuus). Apurahoina kääntäjille 438 000 euroa (kaunokirjallisuus) ja 60 700 euroa (tietokirjallisuus)

Avustuksina ahtaissa taloudellisissa oloissa eläville iäkkäille kirjailijoille ja kääntäjille 66 000 euroa (kaunokirjallisuus) ja 1 000 euroa (tietokirjallisuus).

Avustuksina sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella 21 200 euroa (kau-

nokirjallisuus) ja 700 euroa (tietokirjallisuus).

Yhteensä apurahaa myönnettiin kaunokirjallisuudelle 2 601 200 euroa ja tietokirjallisuudelle 289 462 euroa.

Kirjastoapurahat ovat haettavana taiteen keskustoimikunnan verkkosivujen kautta. Hakuaika on vuosittain tammi-kuun loppuun mennessä.

Muista hakea!

Kirjastoapurahoista tietokirjallisuus saa vain 10 prosenttia, vaikka tietokirjallisuuden hankinta yleisiin kirjastoihin on moninkertaista (40–50 prosenttia). On tärkeää, että mahdollisimman moni tietokirjailija hakee kirjastoapuraha. Myös tällä tavoin voimme osoittaa valtiotalle, että tietokirjallisuus tarvitsee tasavertaisen kohtelun kirjastoapurahajärjestelmässä.

Damaskoksen kirjailijakotipaikka Tapio Markkaselle

Suomen tietokirjailijat ry:n kirjailijakotipaikan Suomen Damaskoksen-instituuttiin sai tietokirjailija Tapio Markkanen. Hänen hankkeensa on *Avartuva maailma – eurooppalaisten löytöretkien historiaa*.

Hakemuksia tuli määräaikaan mennessä kymmenen.

Hakuaika Damaskokseen on keväällä. Hakemuksia arvioitaessa suositaan tietoteoshankkeita, joilla on kytkentä Lähi-idän alueeseen, kieleen, kulttuuriin, historiaan tai nykypäivään.

Warelius-palkinto jaetaan Vanhan kirjallisuuden päivillä

Suomen tietokirjailijat ry:n Warelius-palkinto jaetaan Vanhan kirjallisuuden päivillä Sastamalassa perjantaina 2. heinäkuuta tapahtuman avajaisissa.

Warelius-palkinto on yhdistyksen merkittävin palkinto. Se myönnetään tietokirjailijalle, jolla on laaja ja korkealaatuinen tietoteostuotanto tai jolla on ollut merkittävä vaikutus suomalaiseen tietokirjallisuuteen. Palkinto on suuruudeltaan 12000 euroa.

Viime vuonna palkinnon saivat tietokirjailija **Risto Isomäki** ja professori **Irma Sulkunen**. Warelius-palkittuja tietokirjailijoita ovat myös muiden muassa **Martti Häikiö**, **Elina Haavio-Mannila**, **Kai Linnilä** ja **Kaari Utrio**, **Päivi Setälä** sekä **Seppo Zetterberg**. Palkinto on jaettu vuodesta 1985 alkaen.

Selkokieli koulutusta Joensuussa

Suomen tietokirjailijat ry ja Selkokeskus järjestävät yhteistyössä selkokieli koulutuksen, johon kuuluu yksi opetusilta sekä mahdollisuus saada arvio omasta selkokielisestä tekstinäytteestä.

Koulutus järjestetään Joensuussa tiistaina 12. lokakuuta. Toukokuussa Helsingissä koulutukseen osallistui lähes 30 jäsentä.

Koulutuksen tavoite on jakaa tietoa selkokielisestä tietokirjallisuudesta, sen julkaisemiseen tarkoitettua valtiontuesta, kustantamiseen liittyvistä asioista ja selkokielen periaatteista sekä innostaa tietokirjailijoita aloittamaan uusia selkotietokirjahankkeita.

Koulutus on maksuton.

Koulutus Joensuussa

Aika: tiistai 12.10.2010 klo 16.00–20.00

Paikka: Ortodoksinen Kulttuurikeskus, alasali (Kauppakatu 44)

Kouluttajat: Henna Kara, Pertti Rajala, Marja Simola

klo 16.30–18.30 Selkokielen periaatteet ja selkokirjallisuuden valtiontuki

klo 18.30–18.45 Kahvitauko

klo 18.45–20.00 Tietokirjailijat Marja Simola ja Pertti Rajala kertovat selkokirjoistaan ja selkokielisestä tietokirjallisuuden julkaisemisesta

Koulutuksen jälkeen on mahdollisuus saada selkokielen asiantuntijan arvio omasta selkokielisestä tekstinäytteestä.

Koulutukseen on ennakoilmoittautuminen tiistaihin 28. syyskuuta mennessä sähköpostitse toimisto@suomentietokirjailijat.fi tai puhelimitse 09 4542 250.

Paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Mikäli joudut perumaan varaamasi paikan, pyydämme ilmoittamaan tästä toimistoon. Peruutuspaikat täytetään varasijoille jääneillä ilmoittautumisjärjestyksessä. Paikkoja on rajoitetusti.

Lisätietoja: Selkokeskus (papunet.net/selkokeskus)

TIETOKIRJA.FI

Vanhan kirjallisuuden päivillä Sastamalassa 2.7.

perjantai 2.7. klo 12.00–13.00

Sastamala

Sylvään koulun auditorio

os. Ojansuunkatu 8

OHJELMA

klo 12.00

Jörn Donner: Miten minusta tuli tietokirjailija

klo 12.30

Anna Kortelainen: Elämäni tietokirjat

www.vanhankirjallisuudenpaivat.com

SuomiAreenalla Porissa 23.7.

perjantai 23.7. klo 11.00–12.30

SuomiAreena, Porin kirjasto

os. Gallen-Kallelankatu 12

OHJELMA

KRIISISTÄ KRIISIIN KEVEIN
ASKELEIN?

Kuinka ainutlaatuisia Suomen 1990-luvun alun ja vuonna 2008 alkanut talouskriisi ovat olleet? Mitkä olivat syyt ja seuraukset? Ovatko hoitokeinot olleet oikeat?

Timo Harakka
Seppo Lindblom

puheenjohtajana
Jukka-Pekka Pietiäinen

www.suomiareena.fi

Alue toimikunta esittäytyy, osa 2

Aluevastaavien yhteystiedot sekä tietoja jäsentilaisuuksista yhdistyksen verkkosivuilta.

Keski-Suomi (Jyväskylä) Osmo Pekonen

Johdan alue toimintaa kahdellakin alueella, Keski-Suomessa ja elokuun loppuun asti Etelä-Savossa. Virallinen kotipaikkani on Mikkeli, joskin vaikutan enimmäkseen Jyväskylän yliopistossa. Minut voi bongata varsin usein Mikkelin ja Jyväskylän välisessä linja-autossa.

Välillä teen pyrähdyksiä Pariisiin, jossa minulla on melkoiset verkostot. Olen Ranskan kulttuurin innokas harrastaja.

Alue toiminnassa olen järjestänyt sekä jäsenille kohdennettuja koulutustilaisuuksia että suurelle yleisölle avautuvia ajankohtaisten tietokirjailijoiden esittelyjä.

Omat kirjani käsittelevät matematiikkaa, semiotiikkaa, oppihistoriaa, kulttuurihistoriaa ja kirjallisuushistoriaa.

Etelä-Savo (Savonlinna) Timo Tossavainen

Olen opettajankouluttaja Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan kampuksella ja dosentti Tampereen yliopistossa. Olen kirjoittanut matematiikan oppikirjoja sekä lukioita että korkeakouluja varten. Yhdistyksen jäseneksi tulin vuonna 2006.

Olen kiinnostunut monipuolisesti kirjallisuudesta ja kulttuurista mutta erityisesti pohjoismaisesta elämäntavasta ja sen ilmenemismuodoista. Oma luova tuotantoni keskittyy kirjoittamisen lisäksi lähinnä progressiivisen rockmusiikin säveltämiseen.

Aloitan Etelä-Savon aluevastaavana syyskuussa, mutta alue toiminta on tullut minulle jo varsin tutuksi sitä kautta, että olen viime vuosina avustanut nykyistä aluevastaavaa erilaisten tietokirjailijapahtumien järjestämisessä tällä alueella.

Tässä yhteistyössä myös paikallisilla kirjastoilla ja muilla kulttuurilaitoksilla on ollut tärkeä rooli. Pidänkin Etelä-Savon kaltaisilla harvaan asutuilla seuduilla tällaista yhteistyötä luontevana ja tarkoituksenmukaisena toimintatapana.

Pohjois-Karjala (Joensuu) Marja-Liisa Julkunen

Olen liittynyt Suomen tietokirjailijoihin 1980-luvun lopulla ja toimin Pohjois-Karjalan aluevastaavana. Olen ollut tässä tehtävässä siitä alkaen, kun Pohjois-Karjala sai oman vastuuhenkilönsä.

Urani tietokirjailijana ja tutkimustyöni liittyvät yhteen: lukemisen tutkimusta olen tehnyt vuosikymmeniä ja sen myötä ollut tekemässä kahta aapista (*Oma aapinen* ja *Aapisten aapinen*) niihin liittyvine kirjoituskirjoineen.

Tutkimuksissani olen seurannut samojen oppilaiden luetun ymmärtämisen kehittymistä 1. luokalta peruskoulun loppuun ja osin vielä lukiossakin.

Tieteen popularisointia edustavat *Lukijaksi kasvaminen* sekä nyt painossa oleva *Lukiolainen äidinkielenä kokijana*. Sen lisäksi olen toimittanut muutamia juhla-kirjoja.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaa (Seinäjoki)

Markus Aaltonen

Koulutukseltani olen ekonomisti, mutta ikäännyttyäni yhä enemmän humanisti. Lyhyehkön yliopistouran jälkeen olen pitkään rupeaman eduskunnassa. Täyspäiväisen poliitikonurani jälkeen olen toiminut konsulttina ja nyt jo miltei kymmenen vuotta tietokirjailijana.

Kirjoja olen kirjoittanut siirtolaisuudesta, korkeakoulupoliitikasta, eduskunnasta, paikallishistoriasta ja arkkitehtuurista sekä kaupunkisuunnittelusta. Kolumneja värkkäilen useampaan lehteen.

Pidän tuntosarveni ajan kulussa toimimalla Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston puheenjohtajana, Euroopan unionin alueiden komiteassa, Lietuan kunniakonsulina, Alvarianian ry:n puheenjohtajana ja Tampereen yliopiston Alumni ry:n varapuheenjohtajana.

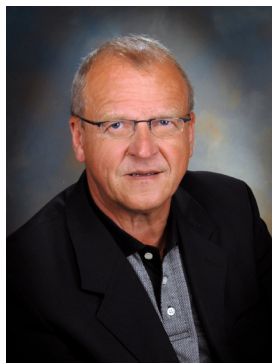
Osmo Pekonen

Timo Tossavainen

Marja-Liisa Julkunen

Markus Aaltonen

KEVÄÄN 2010 APURAHAT

Hallituksen päätös 27.5.2010

Apurahat puolivuotiseen luovaan kirjalliseen työskentelyyn (euroa)

Aula Pekka *Organisaatioiden maineriskit* (10 000)

Hako Pekka Kaija Saariahon unimaailma (10 000)

Hallamaa Jaana *Sosiaalietiikan peruskäsitteitä* (10 000)

Hazard Kaarina *Mediatapauksia – mediaa ja yhteiskuntaa käsittelevä esseistinen tietoteos* (10 000)

Hänninen Marja-Leena *Naisia vallan kulisissa – keisariperheen naiset Julius-Claudiusien dynastian Roomassa* (9 000)

Kalleinen Kristiina *Frugårdin viimeiset Nordenskiöldit ja suvun hajoava perintö* (10 000)

Kalliala Marjatta *Lapsuus hoidossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoitossa* (10 000)

Kannisto Päivi *2000-luvun nomadit* (10 000)

Kantokorpi Otso *Suomen kuvataiteen idänsuhteet 1945–1991* (10 000)

Karjalainen Sami *Kirja Suomen ja maailman neidonkorennoista* (10 000)

Kaski Satu *Työterveyshuolto – psykologisen työn toimivat käytänteet* (10 000)

Kautto-Koivula Kaisa *Tulevaisuus tehdään tänään – mistä paremman huomisen avaimet?* (9 000)

Koivisto Juhani *Ooppera suomalaisuuden kuvastajana ja rakentajana* (10 000)

Komulainen Minna *Metsämaiseman hoito – käytännönläheisen maiseman-hoidon käsi- ja opaskirja* (10 000)

Kopakkala Aku *"Etten vain eläisi elämäni, vaan myös loisin sitä." Kysymys itseohjautuvan elämän mahdollisuudesta* (10 000)

Laaksonen Jouni *Suomen kansallispuistot – retkeilijän opas* (10 000)

Lahti Leena *Monikulttuurinen työyhteisö* (10 000)

Lehikoinen Heikki *Martaita ja muita vainajaolentoja – vanhoja suomalaisia kuolemakäsityksiä* (10 000)

Lehmijoki-Gardner Maiju *Terveys kristinuskon historiassa* (10 000)

Lillqvist Katariina *Nuket, noidat ja madonnat – tietokirja nukkeanimaatiosta ja nuken kulttuurihistoriasta* (9 000)

Luoto Leena *Oman pihan lääkärikirja* (10 000)

Meri Lauri Ritva *Arvelo – suomalaisen teatterin ja tanssin tiennäyttäjät* (9 000)

Muhonen Sari *Sävellyttäminen – lasten musiikillisen luomisprosessin tukeminen ja dokumentointi* (10 000)

Mustavuori Jaana-Mirjam *Minunkaupat – matka itsetuntemukseen, ruumiillisuuteen ja seksuaalisuuteen* (10 000)

Mykkänen Pekka *Yhdysvaltain nykypolitiikka ja globaalisti muuttuva asema* (10 000)

Mölsä Mika *Järjestäytyneen ja vakavan rikollisuuden torjuntakeinot* (10 000)

Nenonen Marko *Magian ja noituuden historia länsimaissa* (10 000)

Näre Sari *Luvattu maa – Suur-Suomi-aate ja suomalaisten pyhä sota* (10 000)

Ojala Marjo *Kilpailuoikeus* (10 000)

Peltoniemi Pentti *Wallenbergin varjossa* (10 000)

Pietikäinen Arto *Joustava mieli parisuhteessa – elinvoimaa yhdessäoloon* (10 000)

Reinboth Camilla *Suomalainen työpaikkakulttuuri* (10 000)

Saastamoinen Ari *Kulttuurimatkailijan Tunisia* (10 000)

Saksala Elina *Persoona esiin – juontajuuden ydin* (10 000)

Salminen Matti *Yrjö Kallisen unelma* (10 000)

Seutu Katja *Mirikka Rekolan runoutta käsittelevä tietokirja* (10 000)

Tammisto Antero *Lintuopas antiikkiin – roomalais-campanialaisten seinämaalausten ja mosaiikkien lintuaiheet* (10 000)

Vilkkä Hanna *Sukupuolitettu temperamentti* (10 000)

Apurahat lasten ja nuorten tietokirjan kirjoittamiseen (euroa)

Ahonen Anu *Oma akvarellikirjani* (2500)

Forssell Hanna *Museon aarre* (3 000)

Issakainen Jouni *Eläinten jälkiä koskeva lasten ja nuorten tietokirja* (3 500)

Junkkaala Timo *Sata kuvaa Suomen historiasta* (3 500)

Kalliola Iiris *Luontokirja lapsille uimarannan kasveista ja eläimistä* (3 500)

Kanala Sari *Orava, lasten tietokirja* (2 500)

Kettunen Tanja *Kiina-tietokirja lapsille* (3 500)

Kuohukoski Sari *Medialeikki – kirja kokeilunhaluisille lapsille ja nuorille* (2 500)

Kuohukoski Timo *Medialeikki* (2 000)

Lahtinen Mysi *Lasten leikkiperinnekirjasarja* (2 000)

Laulajainen Leena *Nuori Maria Jotuni* (3 500)

Moilanen Paula *Keinuhevonen* (3 500)

Parkkinen Seppo *Lähiluonnon lähiopas* (3 500)

Pentikäinen Johanna *Kaksi lasten tietokirjaa* (3 300)

Rohila Anja *Lasten metsäkonekirja* (2 000)

Rohila Vesa *Lasten metsäkonekirja* (2 000)

Ruuska Tuija *Nuoren kasvikkokkaan käsikirja* (3 500)

Surakka Aapo *Golfia kaikille* (2 500)

Tammi Ari *Hei nyt äänestetään – nuorten vaikuttamistaidot* (2 000)

Tervomaa Raija *Nopeammin ja korkeammalle – patsaita työstä, leikistä ja urheilusta* (3 500)

Vaalgamaa Sanna *Siljan ja Eeron maailma – viisaita kysymyksiä maailmasta* (3 500)

Valmu Leena *Lasten fiktiivinen kuvatiekirja Verisolun seikkailut* (3 000)

Vuori Suna *Suuri hirviökirja* (3 000)

Apurahat esikoistietokirjan kirjoittamiseen (euroa)

Abrahamsson Harriet *"Är du en skitsprinkler?" Relationsarbete i skolmiljö* (3 500)

Ahti Heli *Ammattikeittiön ruokaohjeet* (2 000)

Blagev Ivan *En garde! – Miekkaillen oppikirja nuorille ja vanhoille* (3 500)

Brink Päivi *Ranskalainen romaani 1930-luvulla* (3 500)

Eskelinen Teppo *Kehityksen loppu. Yhteiskunnallinen kehitys kehitysuskon jälkeen* (3 500)

Haapsaari Risto *Euroopan unioni – ylikansallista kansanvaltaa vai valtaa yli kansain* (3 500)

Hakkarainen Petri *Timanttikoirien vuosi 1984* (3 500)

Havia Pasi *Rakenna rikkaus! Tie velkaloukusta vaurauteen* (2 500)

Holst Leena *Kansallispuhu* (3 500)

Ilmavirta Tuomas *Kaupunkisosiologian oppikirja* (2 500)

Ilmonen Mervi *Kaupunkisosiologian oppikirja* (2 500)

Inkilä Ville-Pekka *Modernin jalkapallovalmennuksen perusteet* (3 500)

Jaakkola Kaisa *Hormonidieetti* (2 000)

Jaakonaho Mari *Arkkitehtuurin huumoria käsittelevä tietokirja* (3 500)

Junno-Uski Mervi *Ammattikeittiön ruokaohjeet* (2 000)

Järvinen Satu *Järjenjuoksuja – elämää CP-vamman kanssa* (3 500)

Kankimäki Mia *Sei Shonagon – vuosi japanilaisen hovinaisen jäljillä* (3 500)

Kopra Tiina *Liiketalouden FyKe –oppikirja* (2 000)

Korppi-Tommola Riikka *Ritva Arvelo – suomalaisen teatterin ja tanssin tiennäyttäjä* (2 500)

Kortesalmi Anna *Kirjallinen ruokamatka Intiaan* (2 500)

Kuusela Antti *Vapaudesta ja Tietoisuudesta – johdatus Georg Henrik von Wrightin mielenfilosofiaan* (3 500)

Kuuva Sari *Tunteet taiteessa – katsojien kokemuksia maalauksista* (3 500)

Laatikainen Pirjo *"Monena saa olla" – alaluokkien laaja-alainen erityisopetus* (3 500)

Lehtinen Emilia *Komediakirja* (3 500)

Liski Päivi *Luovan kirjoittajan kirja* (3 500)

Mikkola Juulia *Ikkunakirja – perinteisen puuikkunan kunnostus* (2 500)

Muhammed Husein *Käsikirja muslimin kohtaamiseen* (2 000)

Mäkinen Terhi *Sinä voit auttaa* (2 500)

Nikkanen Hanna *Sinun päiväs koittaa – kobolttin ja eukalyptuksen Suomi* (3 500)

Oinaanvaara Angelika *Miten se voisi onnistua? Tehokkaita työkaluja alkoholiongelmasta ja alkoholismista vapautumiseen* (3 000)

Perhoniemi Tuukka *Tähtitiedettä käsittelevä lasten tietokirja* (2 500)

Raitaranta Kirsi *Klassikkoja lapsille – elokuvakasvatusopas opettajille ja vanhemmille* (2 500)

Rajasaari Kati *Reggaemuusikko Jukka Pojasta kertova kirja* (3 500)

Rantasuo Helena *Enologian sanakirja* (3 500)

Ratinen Suvi *Tietokirja 1900-luvun alun naiskirjailijoiden kodeista ja kirjoittamisesta* (3 500)

Rinta-Loppi Antti *Rakenna rikkaus! Tie velkaloukusta vaurauteen* (2 500)

Vilén Seija *Kirjallinen ruokamatka Intiaan* (2 500)

Virtanen Anu *Niemeen vai notkoon – pintavesien hallinta tontilla* (3 000)

Virtanen Leena *Klassikkoja lapsille – elokuvakasvatusopas opettajille ja vanhemmille* (2 500)

Vuori Mirva *Liiketalouden FyKe –oppikirja* (2 000)

Apurahat tietokirjakritiikin kirjoittamiseen (euroa)

Ahtola Aleksi (750)

Piispa Arseni (1000)

Dieckmann Majjaliisa (750)

Eräsaari Leena (1000)

Heikkinen Vesa (1000)

Junkkaala Timo (1000)

Koivunen Kristiina (1000)

Koppinen Marja-Leena (1000)

Kotilainen Sofia (1000)

Kuusela Pekka (1000)

Kärkkäinen Matti (1000)

Lilja Anna (750)

Lindberg Sebastian (750)

Linnakylä Pirjo (750)

Matikainen Katja (750)

Mattila Markku (1000)

Mäenpää Pasi (1000)

Mäkinen Virpi (1000)

Niemelä Kyösti (750)

Niemi Juhani (1000)

Nivala Kaarina (1000)

Paavilainen Maija (1000)

Parvikko Tuija (750)

Pellinen Jukka (1000)

Peltonen Tuomo (1000)

Pyykkönen Teijo (1000)

Rossi Leena (1000)

Soukola Timo (1000)

Takala Tuomo (750)

Taneli Mari (750)

Vainikkala-Kejonen Marja-Riitta (1000)

Viljamaa Janne (1000)

Vuorinen Jukka (1000)

Syksyn apurahat haettavissa syyskuussa

Syksen apurahat luovaan kirjalliseen työskentelyyn tulevat haettaviksi syyskuussa.

Apurahan hakijalla täytyy olla edellisen apurahan jälkeen julkaistua uutta tuotantoa. Jos hakija on aiemmin saanut yhdistykseltä apurahan, edellytetään, että hän on tehnyt sen käytöstä hyväksytyn selvityksen määräaikaan mennessä.

Edellinen apuraha pitää olla siis selvitetty ennen kuin seuraava apuraha voidaan myöntää. Selvityslomakeen voi tulostaa yhdistyksen verkkosivuilta.

Syksen apurahojen hakemuslomake on tulostettavissa yhdistyksen verkkosivuilta syyskuussa hakuajan alettua.

Villa Lanteen haku 30.9. mennessä

Suomen tietokirjailijat ry julistaa jäsentensä haettavaksi kaksi kuukauden mittaista kirjailijakotipaikkaa Suomen Rooman-instituutista Villa Lantesta (www.irfrome.org). Majoitus on maksuton. Lisäksi valitut saavat yhdistykseltä 1 500 euron apurahan matkakustannuksiin ja elämiseen. Residenssiaika on käytettävä vuoden 2011 aikana. Ajan kohta sovitaan instituutin kanssa.

Vapaamuotoisen hakemuksen tulee olla perillä Suomen tietokirjailijat ry:n toimistossa torstaina 30. syyskuuta mennessä. Hakemuksesta on käytävä ilmi hanke, jota hakija aikoo tehdä oleskelunsa aikana. Hakemuksia arvioitaessa suositaan tietoteoshankkeita, joilla on kytkentä Välimeren alueeseen, kieliin, kulttuuriin, historiaan tai nykypäivään. Instituutti avustaa tietokirjailijaa yhteyksien saamisessa paikalliseen tiede- ja kulttuurielämään.

Lisätietoja Jukka-Pekka Pietiäinen, puh. 09 4542 2511, 050 543 9891, jukka-pekka.pietiainen@suomentietokirjailijat.fi.

Viipale vai koko kakku?

Maailma digitalisoituu ja se on ollut nähtävissä yhä useammassa tieto- ja oppikirjan kustannussopimuksissa, joissa luovutetaan oikeudet painetun julkaisemisen lisäksi usein myös sähköisiin julkaisumuotoihin.

Kustannussopimuksella tekijä on perinteisesti luovuttanut kustantajalle rajatun julkaisuoikeuden teokseen. Tekijänoikeutta teokseen on ajateltu ikään kuin kakkuna, josta tekijä voi luovuttaa viipaleita eri tahoille ja saada luovutuksesta korvauksen. Tämä viipaleajattelu on ollut toimiva ainakin kirjankustantamisessa. Tekijä voi luovuttaa ensimmäisenä viipaleena oikeuden julkaista teos painettuna versiona, toisena viipaleena e-kirjana ja kolmantena vaikkapa *print on demand*

-tyyppisenä julkaisuna. Yhdet ja samat sopimusehdot eivät kuitenkaan sovellu kaikkiin näihin julkaisumuotoihin.

Viestinnän Keskusliiton tuoreessa vuosikertomuksessa 2009 liiton lakiasioiden ja viestintäpolitiikan johtaja Satu Kangas ilmoittaa, etteivät viipaleet enää riitä yrityksille. Kankaan mukaan "yrityksille tulee olla tekijänoikeuksien suhteen vapaus kehittää toimintaansa".

On tekijöiden ja kustantajien yhteinen etu, että Suomessa otetaan käyttöön uudet sähköiset julkaisumuodot. Näihin on ladattu paljon odotuksia, vaikka alkutaival onkin ollut osittain vaikea. Ongelmallista on kuitenkin, että suurimmassa osassa kustannussopimuksia ei oteta sähköisten julkaisumuotojen erityispiirteitä huomioon. Edes kustantaja ei aina tiedä, eikä osaa selittää tekijälle, miten tekijänpalkkio sopi-

mussuhteessa määräytyy. Myöskään julkaisuoikeuksien palautumisesta kustantajalta tekijälle harvoin sovi- taan sopimuksissa mitään.

Sopimuskäytänteiden oikeaksi muotoutumisen kannalta on hyvin tärkeää, että tekijöille ja kustantajille on selvää, mistä ja kuinka sopimussuhteen kannalta olennaisista asioista tulisi sopia. Ennen tätä ei tietokirjakustantamisessa voida siirtä viipaleettomiin tekijänoikeuden luovutuksiin.

Yhdistys jatkaa tekijöiden sopimusneuvontaa sekä kustantajien kanssa käytäviä keskusteluja sopimusmalleista ja -käytännöistä. Jos sopimuksissa on jotakin epäselvää, älä epäröi ottaa yhteyttä yhdistyksen lakimieheen.

Kirjojen arvonlisävero ei pidä nostaa

Kirja-alan järjestöt perustivat maaliskuussa 2010 alv-työryhmän, jonka tavoitteena on vaikuttaa siihen, ettei kirjan arvonlisävero nousisi vuonna 2011. Työryhmässä on mukana Suomen tietokirjailijat ry:n toiminnanjohtaja **Jukka-Pekka Pietiäinen**.

Nyt kirjojen arvonlisävero on 8 prosenttia mutta 1. heinäkuuta alkaen yleisen arvonlisäverokannan noustessa 9 prosenttia. Esimerkiksi Norjassa kirjojen hinnoissa ei ole arvonlisäveroä. Suomessa ilman arvonlisäveroä myydään sanomalehdet.

Kirjan ja ruusun päivänä toukokuussa kirja-alan järjestöt antoivat ensimmäistä kertaa yhteisen julkilausuman otsikolla *Suomalainen kirja-ala luottaa äiteihin*.

Kesäkuun alussa työryhmä lähetti puolueiden puheenjohtajille, eduskuntaryhmien puheenjohtajille sekä edus-

kunnan sivistysvaliokunnan jäsenille ja varajäsenille kirjan. Saatekortin teksti kuului: "Hyvä kirjanystävä, Vielä voit nauttia kotimaisesta kirjallisuudesta, koska sen tuotanto ja saatavuus on turvattu alemmalla arvonlisäverolla (8 %). Suomalainen kirja-ala toivottaa Sinulle hyvää kesää!"

Kortin allekirjoittajat olivat Finlands svenska författareförening, Kirjakaup- paliitto, Suomen Kirjailijaliitto, Suomen Kustannusyhdistyks ja Suomen tietokirjailijat.

Anne Salomaa Sanaston toiminnanjohtajaksi

Suomen tietokirjailijat ry:n lakimies OTK **Anne Salomaa** on valittu tekijänoikeusjärjestö Sanaston toiminnanjohtajaksi 1. kesäkuuta alkaen. **Joakim Donner** on siirtynyt Sanastosta muihin tehtäviin. Yhdistyksen lakimiehe- nä jatkaa OTM **Juha Pihlajaniemi**.

Sanasto maksanut lainauskorvauksia

Ensimmäiset lainauskorvaukset on maksettu. Korvausta maksetaan vuoden 2007 lainauksista ja sitä maksetaan pari senttiä lainaa kohti. Suurin maksettu korvaus- summa oli 10 000 euroa. Lisätietoja osoit- teesta www.sanasto.fi.

TIETOKIRJA.FI

Vanhan kirjallisuuden päivillä Sastamalassa 2.7. SuomiArenalla Porissa 23.7.

Hallituksen kokoukset 25.8., 21.10., 2.12.

Syyskokous Helsingissä 19.-20.11.

Toimisto on suljettu 25.6.-30.7.

Seuraava jäsentiedote 4/2010 ilmestyy elokuun lopulla.